

Stupavan

VYDÁVA MESTO STUPAVA

ČÍSLO 5/98

MÁJ 1998

Stupavská krídlovka - 28. 6. 1998 - Borník

Na slovíčko...

Najväčšie obete dokážeme priniesť pre svoje deti. Sú naším pokračovaním, našou pýchou, istotou i nádejou. Pri tomto tvrdení sa však musíme obzrieť, či sme podobne - istotou a nádejou pre svojich rodičov. S tým istým vedomím nás totiž aj oni vychovávali, boli a sme ich pýchou, sme pre nich „všetkým“, teda i nádejou a istotou. Pre deti sa dokážeme obetovať, matky vo svojej materskej láske milujú častokrát až sebazničujúco dokonca i svoje dospelé deti. Staráme sa o svoje potomstvo, budujeme mu budúcnosť, usmerňujeme, plánujeme, radíme, nadväzujeme styky a konexie, len aby sa malo lepšie ako sa máme my. V tom nekonečnom reťazení rodičovských pút tomu bolo vždy tak. Vo svojej starostlivosti sme často znepokojení skutočnosťou, že hoci svoje deti smerujeme k dobru, morálke, úcte, hoci ich podporujeme k rozvíjaniu talentu, schopností, sebavedomi a ambíciám - ako keby nás nevnímali, nechápali, ako keby už nič od nás nechceli. Kladieme si otázku, kto to zapríčinil, kto sa takto zaplietol do našej výchovy, kto nám to pokazil a kto otrávil naše rodinné vzťahy? Pýtame sa, kedy sa to vlastne stalo? V pomykove stojíme pred zrútenou stavbou našich mostov. Stavali sme na pohyblivých pieskoch náhodných explózií lásky a záujmu alebo nám niekto, vo chvíli nášho nezájmu o problémy našich detí, podložil pod základy balíčok semtexu? Na tabuľu bezsených nocí reflexnou fixkou svojich obáv a strachov zapisujeme všetky dôvody a príčiny. Zostáva len spočítať a podčiarknuť. Urobiť záver. Opäť a znovu sa prihovoriť, opäť a znovu sa dotknúť ruky svojho dieťaťa, v ktorej pulzuje krv z našej krvi. Nemáme božskú silu zaceliť rany a uzdraviť nemocných. Máme ľudskú silu pochopiť, prijať, odpustiť, pritúliť, pomôcť, vytiahnuť z blata, povzbudiť, zdvihnúť z kolien, vzpriamiť, podoprieť, pretrpieť a zvíťaziť.

CHALLENGE DAY 1998 - Zvíťazili sme!

Výsledok súťaže dňa 27. 5. 1998

Stupava: registrovaných 4682 = 59,76%

Tisovec: registrovaných 1883 = 43,81%

V Stupave sme už po druhýkrát odštartovali poľnočným behom sviatok športu pre všetkých Challenge Day - Deň výzvy 1998. Z utorka na stredu sa pred mestským úradom zišlo 64 účastníkov, ktorí po doznení znelky vyštartovali smerom do Mástu k budove mestskej knižnice. Primátor udelil bežcom zaujímavé ceny - najstaršiemu účastníkovi 76 - ročnej p. Macháčovej M. pekné mrazené kurča, najmladšiemu sedemročnému Rudkovi Kalivodovi balík sladkostí a najrýchlejšiemu bežcovi - Jožkovi Ďurovičovi kráľi-ka. Všetci dobehli do cieľa a svoje víťazstvo nad vlastnou pohodlnosťou, svoj zmysel pre šport a zdravý humor zapili minerálkou. Je zaujímavé, že opäť sa v hojnom počte zúčastnili naši dôchodcovia,

potešiteľná bola i účasť mládeže a detí. Stredná generácia bola zastúpená najmenej - situáciu zachraňovali poslanci mestského zastupiteľstva. Poľnočné počasie bolo priaznivé a štart Challenge Day sa vydaril. Primátorovi mesta Tisovec p. Mináčovi organizátori o jednej hodine ráno faxovali pozdrav a informáciu o Behu za zdravím. Podobná správa bola odfaxovaná do rádia Regina.

Cestou do školy a do práce

Na autobusových zastávkach cestujúcich do Bratislavy očakávali chlapci a dievčatá ako živá reklama podujatiu. Kto chcel, pochopil to ako milé osvieženie i kus obeťavosti, veď deti tam boli už od 5.30 hod.

(dokončenie na strane 5)

Mestské kultúrne stredisko Stupava pozýva na:
JUNIÁLES v piatok dňa 12. júna od 21⁰⁰ v Amfiteátri
 Borník. Do tanca hrajú Záhoráci.

Zasadalo mestské zastupiteľstvo

Vo štvrtok 30. apríla sa konalo riadne zasadnutie mestského zastupiteľstva. Z dôvodu rekonštrukcie zasadačky MsÚ sa rokovanie uskutočnilo v hoteli Park. Rokovanie otvoril primátor mesta a poslanci schválili navrhnutý program: - kontrola uznesení, rozbor hospodárenia za rok 1997 mesta a príspevkových organizácií, správa audítora - výrok za rok 1997, stanovisko HK k výsledkom hospodárenia za rok 1997, výstavba tepelného hospodárstva mesta, úver z PKB na predmetné dielo, veci majetkové, interpelácie, rôzne, uznesenie.

Kontrola plnenia uznesení

Správu predniesla HK Ing. Jankovičová. K plneniu niektorých uznesení boli prijaté konkrétne opatrenia. MsZ napríklad nesúhlasilo s financovaním prevádzky PCO z rozpočtu mesta na rok 1998. Uložilo náčelníkovi MsP vypracovať plán efektívneho využitia PCO s vecným a finančným zabezpečením, prípadne plánom likvidácie prevádzky PCO. Pult centrálnej ochrany a jeho prevádzka, nakoľko je určená na zabezpečenie súkromných objektov a táto služba sa poskytuje za úhradu, by mala pokryť svoje náklady z vlastných príjmov. Situácia sa rieši zdlhavo a poslanci žiadali definitívne stanovisko - k tomuto problému predložiť na najbližšie zasadnutie MsZ. Poslanci vzali na vedomie rozpočet rekonštrukcie budovy mestského úradu s tým, že náklady na rekonštrukciu sa budú financovať z prebytku hospodárenia roku 1997 po vykonaní odvodov do rezervného fondu.

Rozbor hospodárenia

Na rokovanie boli predložené rozbor hospodárenia príspevkových organizácií mesta a mesta za rok 1997. Materiály boli prerokované finančnou komisiou a mestskou radou, ktoré k nim vyjadrili svoje pripomienky a návrhy. Poslanci rozbor hospodárenia schválili. Pri plnení rozpočtu mesta poukázali na nízke finančné čerpanie v oblasti investičnej výstavby a nízke

finančné príjmy z prevádzky pultu centrálnej ochrany. K nízkemu čerpaniu investičných prostriedkov sa vyjadril vedúci odboru výstavby

Výstavba tepelného hospodárstva

Primátor informoval poslancov o priebehu rokovaní s firmou Johnson Controls, spol.s r.o. Bratislava ohľadom realizácie výstavby tepelného hospodárstva v meste Stupava. Na zasadnutí mestskej rady, ktoré sa konalo 17. apríla, boli prizvaní členovia komisie a zástupcovia firmy, ktorí predložili svoje návrhy k zneniu zmluvy. Tieto pripomienkovala právnička mesta a boli zapracované do dodatku zmluvy. Zároveň primátor informoval, že PKB Malacky poskytla mestu úver vo výške 13 mil. Sk na dobu osem rokov za účelom výstavby spomínaného diela.

Veci majetkové

V tomto bode boli prerokované žiadosti občanov o prevod vlastníctva bytov formou kúpno - predajných zmlúv, žiadosti o kúpu nehnuteľností a zmeny Územného plánu sídelného útvaru Stupava.

Interpelácie

V tomto bode programu poslanci žiadali: - zistiť majiteľa pozemkov pod garážami pri Avane, upozornili na možné porušenie mestskej kanalizácie ťažkými nákladnými vozidlami parkujúcimi pri bytovkách na ul. Ružovej. Ďalej upozornili na nedokončenie terénnych úprav komunikácie a chodníkov po realizácii vodovodnej prípojky na ul. Bottovej. Poslanci upozornili a žiadali prijať opatrenia v súvislosti s nadmerným výskytom potkanov a iných hlodavcov na sídliskách. Žiadali tiež vyriešiť odkanalizovanie dažďových vôd na ul. Lipovej, rozmiestnenie smetných nádob na Hlavnej ulici a zásadné riešenie parkovania motorových vozidiel na Hlavnej ulici.

Na záver poslanci prijali uznesenie a primátor oznámil, že najbližšie zasadanie MsZ sa bude konať dňa 30. júna t.r. v zrekonštruovanej zasadačke mestského úradu.

Činnosť mestskej polície

V období od 1. januára do 30. apríla 1998 prijala mestská polícia v Stupave 218 oznámení od občanov. Na základe nich a pri pravidelných kontrolách mesta bolo vykonaných 227 zásahov, z ktorých: 34 prípadov bolo odovzdaných OO PZ SR Stupava, v štyroch prípadoch boli OO PZ SR odovzdaní zadržaní páchatelia, či osoby hľadané.

Prostredníctvom pultu centrálnej ochrany bolo ohlásených 36 narušení objektov. MsP zasahovala pri deviatich dopravných nehodách / väčšinou bez zranenia/, ktoré prevzala dopravná alebo diaľničná polícia, pri štyroch bola nevyhnutná regulácia cestnej premávky hliadkou, až do príchodu štátnej polície. MsP asistovala pri likvidácii štyroch väčších požiarov, ktoré vznikli pri rozšírení ohňa z pálenia gumených káblov, ďalej zasahovala pri ôsmich rozsiahlych požiaroch / les, vinohrady, miestna skládka/, ku ktorým boli privolaní dobrovoľní i profesionálni požiarnici. Hliadka riešila sedem prípadov výtržnosti väčšinou na cintorínoch, parkoviskách a v pohostinstvách. Zasahovali pri riešení 35 prípadov narušenia občianskeho spolunažívania, 12 prípadov narušenia nočného kludu. Nie novým javom sú zásahy voči bezdomovcom a osobám pod vplyvom alkoholu, ktoré prespávajú na cestách, chodníkoch a v pivniciach bytových domov. Pri uplatňovaní VZN mesta zasahovala MsP v 11 prípadoch nedodržiavania podmienok stanovených pre chov psov. V 13 prípadoch bola zisťovaná

totožnosť u podozrivých osôb, posádok vozidiel podozrivo sa zdržujúcich v neskorých nočných hodinách na parkoviskách, pred obchodmi a osôb zdržujúcich sa vo vchodoch bytových domov. Okrem týchto prípadov hliadky zasahovali v prípadoch drobných krádeží, výtržností, zaberania verejného priestranstva, znečisťovania životného prostredia vypúšťaním odpadových vôd a vytváraním nepovolených skládok, pokusov o vlámanie, nehôd a zranení, pri ktorých hliadky poskytovali prvú pomoc alebo privolali rýchlu lekársku pomoc. Na základe oznámení občanov bolo v 50 prípadoch udelené pokarhanie priamo na mieste, v 4 prípadoch páchatel uhradil, či napravil vzniknuté škody, niektoré prípady nebolo možné vyriešiť priamo na mieste, preto boli objasňované na mestskej polícii.

Tu bolo tiež objasňovaných 30 zatiaľ zaevidovaných priestupkov z toho: 11 priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu a rušeniu nočného kludu, 9 majetkových priestupkov, 3 v súvislosti so zabaním verejného priestranstva, 6 priestupkov na úseku ochrany životného prostredia. Z týchto priestupkov bolo 12 vyriešených pokarhaním, 7 uložených záznamom, jeden postúpený OO PZ SR Stupava, jeden postúpený OÚ Malacky, 6 priestupkov zostáva v štádiu objasňovania, tri boli vyriešené blokovaním pokutou vo výške 550,- Sk.

Michal Morgenštern
náčelník MsP

Sponzori a ihriská

V čase výstavby bytových domov sa našlo miesto aj pre ihriská. V posledných rokoch len chátrali a postupne boli likvidované vandal-ským vyčíňaním i nevšímavosťou. Pleskovská sa zmenili na „výkalistia“, drevo lavičiek práchnivelo a nátery z preliezok boli vďačnou hádankou pre pamätníkov. Primátor mesta oslovil tunajších podnikateľov s výzvou, aby prevzali záštitu nad detskými ihriskami a na vlastné náklady, sponzorsky ich upravili, prípadne vylepšili. Výzva sa stretla s kladnou odozvou a už začali práce na ihriskách na ul. Bezručovej (patronát prevzalo mesto), Mlynskej (fa Cevaservis), pred bytovkou na Železničnej ulici

(fa Stavmix) a za bytovkami na Hlavnej ulici (fa LMM). Srdečná vďaka za takúto iniciatívu!

Za zamyslenie však stojí, aký majú vzťah obyvatelia týchto domov k svojmu okoliu a konkrétne i k ihriskám. Ved' na to, aby niekto vytrhol z pleskoviska obrovskú burinu, opravil lavičku alebo natrel preliezku, hádam ešte nepotrebujeme sponzorov! Zvykli sme si na pokosené trávniky, zbieranie papierov a odpadkov okolo bytoviek pracovníkmi technických služieb, už len chýba vyčistiť a upraviť ihriská. Vlastne je to úplne jedno, stačí zabuchnúť dvere svojho bytu a po nás potopa! Odcudzujeme sa svojmu okoliu i mestu, vážení!

Dieťa a droga

Čo by sme mali urobiť, aby naše dieťa dokázalo odmietnuť drogu?

I. Budíme dieťaťu vzorom : modelom pozitívneho prístupu k životu, učiť dieťa môžeme slovom, vychovávať môžeme len príkladom !

II. Naučme sa počúvať : pravda a otvorenosť potrebujú primerané podmienky. Len ten, kto vie počúvať, má šancu dozvedieť sa a získať dôveru. Nezabúdajme však, že vedieť si vypočuť a pochopiť nemusí vždy znamenať aj súhlasit s počutým.

III. Pomáhajme dieťaťu budovať zdravé sebavedomie : nešetíme pochvalou, ak si ju dieťa zaslúži. Dávajme mu najavo svoju lásku, nekritizujme svoje dieťa / si neschopný/ - ale jeho správanie / to čo si urobil, bolo riskantné, mohol si si ublížiť/. Sebavedomý človek je odolnejší.

IV. Naučme ho povedať NIE! Ak to nerobíme, dieťa ľahšie podľahne. Sociálna zručnosť odmietat sa dá trénovať. Staňme sa trénermi svojho dieťaťa.

V. Ťahajme za jeden povraz: v rodine medzi rodičmi by v záujme dieťaťa mala existovať dohoda o jednotnej výchove. Dvojkoľajná výchova / čo mama zakáže, otec dovolí/ je závažným rizikom, že dieťa bude vždy hľadať cestu ľahšieho odporu.

VI. Nerobme z témy DROGY ani atrakciu, ani tabu / zakázanú tému/. Získajme si základné informácie, aby sme na tvrdenia detí a ich argumenty o drogách dokázali dať protiaargumenty.

VII. Zdravie : nehovorme o zdraví len ako o niečom, čo je dôležité. Vedme seba i naše deti k jeho aktívnemu posilňovaniu, aby sme ho mali v úcte.

VIII. Voľný čas: nasmerujme svoje dieťa na kvalitné prežívanie voľného času, spolu v rodine alebo s dobrou skupinou vrstovníkov mimo rodiny. Rodič má mať prehľad o životnom štýle i dennom programe svojho dieťaťa. Predchádzajme konzumnému životnému štýlu / televízor, počúvanie hudby, počítačové hry i

chodenie len tak bezcieľne von/ a nude. Ponúkame svojim deťom množstvo alternatív trávenia voľného času.

IX. Mali by sme vedieť rozoznávať varovné signály : počiatkové prejavy sympatizovania s drogami, aby sme predišli väčším problémom i celoživotnému problému, ktorým je závislosť od akejkoľvek látky / od nikotínu, marihuany až po heroín/, alebo návykovej činnosti / patologické - chorobné hráčstvo/.

X. Zdravé pravidlá v rodine : pomáhajú predchádzať problémom s drogami :

- žiaden alkohol, cigarety alebo iné drogy u neplnoletých
- jasné pravidlá pri porušení spoločných dohôd
- pravidlo tzv. tvrdej lásky, ktoré zamedzuje ústupkom a vedie k právu na kontrolu. Zákaz návštev rizikových miest : kluby, večierky u neplnoletých atď.

Havránková Zd., MŠ J. Kráľa

Gaštanová alej

Mnohí neveriacky i s povzdychom sledovali „drastickú obriezku“ mohutných a starodávnych gaštanov, ktoré lemujú „gaštanovú alej“ pri bývalom štátnom rybárstve. Ostrihané dohola vzbudzovali nedôveru a málokto veril, že opäť ožijú, zazelenajú sa. Tohto roku sa spamätali a svojou novou fazónou dotvárajú veľmi pekné prostredie pokračovania Zámockého parku. Ožili a radikálny zákrok sa ukázal byť účinnou liečbou chorobami postihnutých stromov. Predčasné usychanie lístov a odumieranie plodov je však spôsobené plesňovým ochorením, ktoré možno účinne likvidovať len chemickým postrekom. Ten je finančne náročný a vzhľadom na rozlohu i polohu stromoradia i z praktického hľadiska ťažko realizovateľný. Ďalšie mesiace ukážu, či si príroda poradí sama, alebo zostane na ľuďoch ako si poradia so záchranou jedinečnej prírodnej pamiatky.

prevodu mestského vodovodu. Dohodli sa, že mestský vodovod po schválení privatizačného projektu ministerstvom privatizácie SR, prejde do majetku mesta.

● Primátor mesta navštívil dňa 20. mája mesto Tisovec a stretol sa s tamojším primátorom a koordinátormi podujatia Challenge Day 98. Na stretnutí diskutovali o problémoch samosprávy, tepelného hospodárstva, spolupráce mesta s podnikateľmi a konkrétnych možnostiach spolupráce v oblasti športu a kultúry.

Neromantické zátišia Stupavského potoka

Stupavský potok tečúci v časti pod „Bitúnikom“ a smerom na Žabáreň sa nachádza v hroznom stave. Nie je znečistený len konármi a komunálnym odpadom. Miesto posledného odpočinku v jeho koryte našli i pneumatiky. Ľudská bezohľadnosť nemá dna a postupne naplňa dno koryta Stupavského potoka odpadom. Najvyšší čas zasiahnuť - v prospech životného prostredia, v prospech dobrého mena Stupavčanov!

Mestský úrad po rekonštrukcii

Koncom mája boli ukončené rekonštrukčné práce na budove mestského úradu. V budove bola zavedená nová elektroinštalácia, boli urobené počítačové a telefónne siete. Odstránila sa vlhkosť stien, nahodené boli nové omietky, chodby a priestory boli vymaľované. Na chodbách a v kanceláriách boli položené nové podlahy, v komunikačných priestoroch boli nainštalované podhľady. Zároveň boli vykonané úpravy interiéru, ktorý bol doplnený svietidlami, zrkadlami atď. Novým nábytkom a svietidla-

mi bola vybavená i zasadacia miestnosť úradu. Rekonštrukcia budovy sa týkala len interiéru. S vonkajšími úpravami sa uvažuje až neskôr s tým, že budove sa prívratí pôvodný secesný vzhľad / postavená bola v r.1910/. Zároveň sa bude riešiť i parkovanie pri budove úradu. Budovy mestského úradu, v minulosti radnice, patrili k najkrajším svetským stavbám, pretože reprezentovali moc a bohatstvo miest. Stupavský mestský úrad sa stal dôstojným miestom, ktoré reprezentuje naše mesto a jeho obyvateľov.

Rozšírenie zdravotných služieb

Mesto Stupava pokračuje v zabezpečovaní zdravotných služieb v tunajšom zdravotnom stredisku. Pripravuje sa rozšírenie priestorov pre rehabilitačné stredisko a doplnenie zariadenia a prístrojov. V najbližšej dobe bude pre pacientov otvorená nová diabetologická ambulancia. Diabetológ MUDr. M. Jackuliaková dostala od mesta súhlas na zriadenie ambulancie, ktorá bude otvorená pravdepodobne od 1. júla. Rozšírením zdravotníckych služieb sa mesto snaží zmierniť dopad zdravotných problémov na občanov, ktorí za špeciálnymi službami musia cestovať do nemocníc.

Stavebné práce sa začali

Medzi radom bytoviek na ul. Ružovej sa začali stavebné práce spojené s prestavbou výmenníkovej stanice a vybudovaním novej kotolne v súlade s projektom Tepelného hospodárstva mesta Stupava. Súbežne sa montujú nové predizolované tepelné rozvody v 5 výmenníkových staniách. V štádiu rokovania je realizácia strednotlakého

plynového rozvodu. S výstavbou rozvodu sa začne v dohľadnej dobe na trase Jilemnického ul. - Lipová - Vajanského - ZIPP - Ružová - kotolňa. Stavba, ktorú realizuje Johnson control v spolupráci s mestom Stupava, ktoré sa na financovaní projektu podieľa čiastkou 13 mil. Sk má byť dokončená do začatia vykurovacej sezóny.

Rokovania a stretnutia primátora

● Pri príležitosti konania Challenge Day 98 navštívil primátor mesta Stupava primátor partnerského mesta Tisovec Bc. Peter Mináč, ktorý informoval o možnostiach spolupráce oboch miest vo všetkých oblastiach. Okrem iného prejavil záujem o slávnosti kapusty a ponúkol možnosti spolupracovať v oblasti turizmu, podnikania i kultúry

● Primátor mesta rokovoal so zástupcami ZVaK o riešení otázky

Snem Kráľov detských čitateľov v Košiciach

Po vlnajšom prvom ročníku celoslovenského snemu Kráľov detských čitateľov sa aj tento rok uskutočnilo v dňoch 12.-14.5. druhé stretnutie „kráľov“ vo východoslovenskej metropole v Košiciach. Ja, ako kráľovná detských čitateľov Stupavy som sa spolu so spolužiačkou Janou Beerovou /2. miesto/ zúčastnila tohto zaujímavého podujatia. Všetko sa začalo dosť dlhou cestou vlakom do Košíc, ale prvé stretnutie s týmto mestom nám pomohlo hneď zabudnúť na únavu z cesty. Ubytované sme boli v hoteli Academia, neďaleko od hlavného košického námestia. Hneď poobede bola pre nás pripravená prehliadka kultúrnych a historických pamiatok. Prezreli sme si Dóm sv. Alžbety - krásnej teraz obnovej kultúrnej pamiatky - jednej z dominant mesta Košíc. Popri ňom v nás zanechala hlboké dojmy aj návšteva Miklušovej väznice. Keďže toto podujatie sa konalo

predstavy o knižnici budúceho tisícročia.

Po obede sa konala prehliadka Košického zlatého pokladu a expozície „storočia v umení“. Po návšteve Východoslovenského múzea sme sa vrátili do kultúrneho strediska Južan, kde sa rozprúdili besedy so spisovateľmi pochádzajúcimi z regiónu. Vo večerných hodinách sme obdivovali krásu „spievajúcej fontány“ a vychutnávali prenos z divadla Janka Borodáča „Diabolské husle“. Koncert sme sledovali pri fontáne na veľkopoľskej obrazovke, umiestnenej pred divadlom. V posledný deň nášho pobytu v Košiciach najprv vyplnila návšteva Košickej ZOO, v ktorej sme absolvovali rôzne súťaže. Ostatný čas sme strávili ešte poznávaním pamiatok mesta Košíc v jeho centre.

Cesta domov bola síce únavná a dlhá, no pohľad z okna, ktorý sa nám naskytol, stál za to. Prekrásne, majestátne Tatry /ešte

Naše dievčatá pred budovou košického magistrátu

počas Dní mesta Košíc, večer pred budovou Magistrátu sa konala módna show, po ktorej sa naša nálada ešte vylepšila.

Druhý deň bol dňom slávnostného otvorenia II. celoslovenského snemu Kráľov čitateľov v kultúrnom stredisku Južan. Na tomto rokovaní boli ohodnotené najlepšie a najkrajšie literárne albumy a vlastná literárna tvorba. Obdarované boli aj všetky deti a knižnice, ktoré sa snemu kráľov zúčastnili. Detskí čitatelia vyslovili tiež svoje názory na poskytované služby vo svojich knižniciach a

zasnežené/, krásne zákutia slovenskej prírody, to všetko zostane už len v spomienkach.

Záverom by som chcela poďakovať p. Obadalovej za jej starostlivosť a chvíle, ktoré s nami strávila počas pobytu v Košiciach. Odporúčam všetkým deťom, aby sa do tejto súťaže zapojili, pretože nielen stretnutia s knižnými hrdinami, ale aj iné poznatky a vedomosti len rozšíria náš obzor. Veď určite pre vás nie je neznáme to známe heslo „Kniha - najlepší priateľ človeka“.

Kristína Cidylová

Záhorácky sláviček

V Kultúrnom dome v Stupave sa 3. júna t.r. uskutočnil už druhý ročník nesúťažnej prehliadky v prednese ľudovej piesne deťmi predškolského veku. Pod záštitou Okresného úradu v Malackách - odboru školstva a kultúry boli na prehliadke zastúpené všetky materské školy v okrese Malacky. MsKS Stupava a primátor mesta Stupava garantovali podujatie, ktoré svojím zameraním podporuje vzťah k ľudovej kultúre a jej uchovávanie i v dnešnej modernej dobe.

-ps-

Stupavská krídlovka

Pod týmto názvom pozývame milovníkov dychovej hudby na už štvrtý ročník prehliadky dychových orchestrov. Tradične sa jej zúčastňujú dychovky z celého regiónu a nebude tomu inak ani 28. júna t.r., kedy o 14.30 slávnostnými fanfárami z veže farského kostola v podaní Veselej muziky, odštartuje tohtoročná slávnosť dychovej hudby. Spoluorganizátormi podujatia je Malokarpatské osvetové stredisko. Zostáva len priať si pekné počasie, ostatné je zabezpečené. Pozývame teda verejnosť v nedeľu 28. júna do amfiteátra Borník, kde od 15.30 hod. začína prehliadka dychových orchestrov - Stupavská krídlovka 1998.

-msks-

Ad una corda

V rámci medzinárodného festivalu chrámových zborov Ad una corda, ktorého druhý ročník sa už tradične konal v Pezinku, si Stupavčania mohli vypočuť koncert v podaní zboru Adoremus z Vrábľov. Tento celoslovenský /svojím zložením/ zbor účinkuje pod vedením profesora Dušana Billa a svojou interpretáciou patrí bezpochyby medzi najlepšie slovenské zbory. Potvrdilo sa to i na slávnostnom galakonzerte v Pezinku, na ktorom vystúpili všetky zbory : Romeiko Choral Ensemble /Philadelphia, USA/, Kantorei Graz /Grac, Rakúsko/, Vesna /Moskva, Rusko/, Ad una corda /Pezinok, SR/ a Adoremus. Galakonzert, z ktorého robila záznam STV, bol aj počtou pežinskému rodákovi hudobnému skladateľovi profesorovi Ludovítovi

Rajterovi.

Dôstojným záverom festivalu bol spoločný prednes skladieb z tvorby slovenských autorov. Festival, ktorý sa konal pod záštitou Zdrúženia Ad una corda v spolupráci s mestom Pezinok a organizáciou Pax Christi Slovakia, sa týmto zaradil medzi významné podujatia venované chrámovej hudbe na Slovensku. Stupava sa stala jedným z hosťovských miest festivalových koncertov a to vďaka podpore mesta Stupava tomuto podujatiu. Pezinčania sú hrdí na svoj festival, o čom svedčila i významná finančná a materiálna podpora zo strany nielen mestského úradu, ale predovšetkým podnikateľov. Ďakujeme Farskému úradu v Stupave za všestrannú podporu pri organizovaní koncertu.

-msks-

Divadelné predstavenie

Neúnavne a každoročne sa literárno-dramatický odbor pri Základnej umeleckej škole v Stupave snaží našťudovať so žiakmi divadelné predstavenie. Pod vedením p. Olgy Zálesňákovej sa opäť podarilo prekvapiť stupavskú verejnosť divadelným predstavením rozprávky - Snehová kráľovná. Naštudovať muzikál je sýzyfófská práca, pretože je to „jednoročná rastlinka“, neopakovateľná a vzhľadom na herecké obsadenie žiakmi - odchádza vždy do nenávratna. Napriek tomu vždy to stojí za pokus i námahu zapísať sa do histórie pokračovaní divadelných predstavení umeleckej školy. Okrem predstavenia pre žiakov ZŠ sa konalo 4. mája verejné predstavenie.

Lúpežníci v Stupave

Nebojte sa, nehrozí nám lúpežné prepadnutie pod týmto zaujímavým názvom sa uskutočnil v dňoch 3. - 5. júla t.r. mimoňadny zjazd „Loupežníků“- absolventov Vyšší ovocnícko - vinařské a zahradnické školy v Lednici, ročník 1948-52. Teda všetko vážení páni v rokoch, ktorí si svoj vek neprípúšťajú, naopak snažia sa zachovať optimistického a mladického ducha. A prečo práve v Stupave? Nuž preto, že jediným Slovákom a Stupavčanom, absolventom tohto ročníka je p. Rudolf Apoštol. Pre svojich spolužiakov pripravil bohatý program v Stupave i v blízkom okolí. Možno „lúpežníci“ budú inšpirovať k zorganizovaniu podobných stretnutí.

Veď napríklad v Zohore sa už tradične konajú stretnutia päťdesiatnikov a stretnúť ľudí, s ktorými sme prežili mladé roky svojho života, má vždy svoje čaro a zvláštnu silu „prinávratenia pamäti a spomienok“. A „lúpežníkom“ prajeme pekné počasie a príjemné zážitky zo stretnutia v našom meste.

Záhorácke okienko

Dnes : prirovnania

Bjehá jak s nasolenú ricú.

Vrcí sa jak Kača f čepici.

Svječí mu to jak sviňi seduo.

Protahuje sa jak pes na pazderú.

Je ích jak v hrnci krúpú.

Vipíná sa jak žaba na orech.

CHALLENGE DAY 1998 STUPAVA - TISOVEC

(Dokončenie zo strany 1)

Na zastávkach sa nedajú robiť „olympijské hry“, preto nebolo treba ohŕňať nos nad snahou tých, čo tam „poskakovali“. Veď po návrate z práce sa ponúkali ďalšie možnosti, ako sa aktívne zapojiť a kto naozaj chcel, príležitosť určite využil. Medzi aktívny pohyb sa totiž rátala i chôdza, jazda bicyklom a absolvovanie „škôlky“ bolo len skúškou dobrej mysle a zmyslu pre humor. V partnerskom meste Tisovec odštartovali Challenge Day o 7.30 hodine. V tom čase sa už v Stupave zaregistrovalo 664 občanov.

Športový deň na školách

Vedenia základnej, osobitnej a materských škôl v Stupave pripravili pre deti športový deň plný pohybových aktivít a športových zápolení. Aktívne sa do nich zapojili i učitelia nielen ako organizátori, ale ako športovci. Využili nielen areál škôl, ale vyšli si na štadión, tenisové kurty, na lúky i do amfiteátra. Školáci i škôlkari sa okrem toho zapojili i do podujatí organizovaných pre verejnosť pri Kultúrnom dome. Na Školskej ulici od 14.00 hodiny prebiehala súťaž pretekárov na kolieskových korčuľiach a skateboardoch. Ceny pre najlepších venovali organizátori podujatia a zdravotná poisťovňa Perspektíva a.s., ktorá bola hlavným sponzorským partnerom Challenge Day 98.

Domov dôchodcov v pohybe

Vedenie domova i odborní pracovníci pripravili rozcvičku s hudbou, ktorej sa zúčastnili všetci mobilní obyvatelia domova. Pre starčekov a stareny bola rozcvička na slnkom prehriatom nádvorí príjemným osviežením i radosťou. Cvičenia pod vedením vrchnej sestry p. Brúhovej sa zúčastnila i p. riaditeľka dr. Nagyová. Na pravé popoludie pod vedením p. Katonu pohybové aktivity pokračovali vo fitness-centre. Je chvályhodné, že vedenie domova takýmto spôsobom pristúpilo k organizácii Challenge Day a bolo by prospešné, keby sa uskutočnilo viacej podujatí, do ktorých by sa mohli zapojiť i obyvatelia domova, ktorí žijú v našom meste.

Vychádzka s primátorom

S mohutným skandovaním detí z materskej školy na ulici Ružovej a detí - hostí, ktorí neboli registrovaní, z materskej školy v Borinke začala vychádzka s primátorom po trase od farského kostola na Oboru. Podujatia sa zúčastnili i naši dôchodcovia, ktorí úspešne absolvovali nočný beh. Vyše stovky účastníkov využilo slnečné predpoludnie na

prechádzku v tóni stromov Zámockého parku. Zastavili sa i v hoteli Park kde najmä deti priv-

hodinu narastal. O 18.00 hodine sme prekročili minuloročný počet cvičiacich, dosiahli sme 54%.

Víťazi nočného Behu za zdravím

iedli rakúskych účastníkov tenisového kurzu do vytrženia. Deti tu dostali nanuky, dôchodcovia zahnali smäd nealko nápojmi. V tomto čase sa registrovalo v Stupave 1842 občanov. Prihlasovali sa cyklisti i tí, čo pracovali doma na záhradke.

Prvé porovnanie výsledkov

Pri stretnutí organizátorov zo Stupavy a z Tisovca sa obe strany dohodli, že prvé porovnanie výsledkov sa uskutoční o 14.00 hodine. S napätím sme očakávali tú „osudnú“ chvíľu, kedy sa dozvieme, ako vlastne stojíme, ako sme sa snažili. Na naše veľké prekvapenie dopadli sme aspoň o 14.00 veľmi dobre, pretože v Tisovci sa registrovalo 603 občanov, čo predstavuje 14% a v Stupave 2569, čo predstavuje 32,8%. Tisovčania však mali pred sebou športové aktivity v školách a podnikoch, ktoré ešte môžu riadne zamiešať karty, ale v tom čase sme vysoko viedli.

Športové popoludnie

Športové aktivity pokračovali i v popoludňajších hodinách - pri Kultúrnom dome, v telocvični školy, trénovali hádzanári, futbalisti žiaci i „starí páni“, cyklisti sa vybrali k Morave, ženy a dievčatá cvičili aerobic, v posilovniach sa posilovalo a v záhradkách i na poliach sa usilovne pracovalo. Prítom členky SČK usilovne merali tlak. Deti využili čas na ďalšie športovanie a postupne sa priestor pri Kultúrnom dome zaplnil Stupavčanmi v pohybe.

Aj Tisovčania pridali a o 16.00 hodine zvýšil počet registrovaných až o 18%, pričom rozdiel medzi nami sa hrozivo znížil na 6%. Stupavčania však opäť zabrali a počet prihlásených z hodiny na

Beh Terryho Foxa

Po prvýkrát sa v Stupave konal manifestačný beh - spoločne proti rakovine, pomenovaný podľa jeho iniciátora kanadského mladíka Terryho Foxa. Krutý osud ho zasiahol v osemnástich rokoch, kedy v dôsledku rakoviny kostí mu amputovali nohu. Rozhodol sa vzoprieť svojmu údelu, zozbieral sily a trénoval, aby splnil svoj sen - uskutočniť beh naprieč Kanadou a zburcoval tak všetkých ľudí k spoločnému boju proti rakovine a zbierke financií na podporu výskumu tejto zákernej choroby. Na svoj boj sa vydal 12. apríla 1980 z východného pobrežia kanadskej provincie Newfoundland na trať „maratónu nádeje“. Za 143 dní ubehol 5 565 km, denne absolvoval v priemere 42 km. V Thunder Bay v provincii Ontario bol nútený svoj hrdinský maratón ukončiť. Rakovina sa rozšírila do pľúc a 28. júna 1981 ešte nie 23-ročného Terryho premohla. Zapísal sa do srdca miliónov Kanadanov, stal sa národným hrdinom a z jeho maratónu vznikla tradícia, ktorá prenikla za hranice Kanady. V Stupave sa tohto behu zúčastnilo okolo 40 bežcov, cyklistov, ktorí absolvovali trať v Zámockom parku. Položil sa tak základ pre budúcu tradíciu, veď nedávno sa organizovali podobné bežecké podujatia, ktorých sa zúčastňovali deti, mládež i dospelí a to, čo bolo dobré, úspešné by sa malo ďalej podporovať.

Všetko má svoj koniec

Deň športovania sa nezadržateľne blížil k svojmu vyvrcholeniu. Zbierali sa posledné registračné listiny, v centrálnej registrácii sa hekticky rátalo, kontrolovalo, delilo, násobilo. Medzitým

organizátori z Tisovca oznámili, že ukončili podujatie s výsledkom: 1883 registrovaných občanov, čo predstavuje 43,81 percentnú účasť. Po oznámení nášho výsledku t.j. 4682 registrovaných, čo predstavuje 59,76 percentnú zapojenosť, nám úprimne blahoželali k víťazstvu. Primátor mesta Tisovec p. Peter Mináč nás ešte informoval, že na počesť nášho víťazstva otvorili v Tisovci „Stupavskú krčmu“, v ktorej naše víťazstvo a ich prehru dôstojne oslávia. Potom netrpezlivým Stupavčanom oznámil oficiálne výsledky súťaže primátor mesta Stupava. Búrliwym potleskom a výkrikmi prítomní prijali radostnú správu o našom víťazstve. Pokračovala diskoteka, ľudia boli spokojní, že svojou aktívnou účasťou, pohybom a športovaním podporili dobrú myšlienku a svoje mesto.

Na záver

Myšlienka Challenge Day sa v Stupave ujala. V porovnaní s minulým rokom vzrástlo percento zapojených o šesť percent, čo pri počte obyvateľov predstavuje cca 500 osôb. Podujatie v porovnaní s minulým rokom nebolo tak bohaté na kultúrny program, niekomu možno chýbal ohňostroj. Všeobecne organizátori tohto podujatia - slovenské mestá, konštatovali, že vzhľadom na ekonomickú situáciu si nemôžu dovoliť organizovať ho veľkolepo a nákladne. V našom meste je už rad významných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré sú finančne náročné a dosahujú vysokú úroveň. Bude teda príležitosť vidieť i ohňostroj, vynikajúcich umelcov, hudobné skupiny. Challenge Day mal ukázať, že športovať sa dá v každom veku, v akýchkoľvek jednoduchých podmienkach, ak je snaha urobiť niečo pre svoj zdravý život. Dokázala to nadpolovičná väčšina Stupavčanov. Všetkým prajeme veľa nadšenia a síl pokračovať v športovaní.

Organizátori podujatia Mestské kultúrne stredisko Stupava a primátor mesta Stupava ďakujú stupavským školám, klubu dôchodcov, vedeniu Domova dôchodcov, firmám, športovým organizáciám, členkám SČK, všetkým dobrovoľným organizátorom a pomocníkom za aktívnu pomoc pri organizovaní podujatia.

Nech žije dobrá myšlienka, ktorá dokáže spojiť a oslovíť také množstvo ľudí. Nech žije plnohodnotného životného štýlu.

FOTOREPORTÁŽ Z CHALLENGE DAY

Ranná rozcvička pri Stupavskej krčme

Rozcvička obyvateľov Domova dôchodcov

Zraz účastníkov vychádzky s primátorom

Letné kino

Mestské kultúrne stredisko oznamuje, že od soboty 6. júna je v prevádzke letné kino Borník. V mesiaci jún sa bude premietť každú sobotu v čase od 21.00 hod. V prípade nepriaznivého počasia sa filmové predstavenie uskutoční v rovnakom čase v Kultúrnom dome. Počas prázdnin sa bude premietť každý utorok, štvrtok a nedeľu. **Program na me-**

siac jún: 6. 6. americký sci - fi film **VOTRELEC - VZKRIESENIE.**, 13. 6. thriller **ZBERATEĽ BOZKOV.**, 20. 6. akčný film **L.A. UTAJENÉ SKUTOČNOSTI.**, 27. 6. americký akčný film **KRAJINA POLICAJTOV.**

Po sobotňajšom trhu

Keby len po trhovníkoch, ale aj po občanoch a zväčša i chatároch zostáva každý víkend ne-

skutočná spúšť a neporiadok pri konajneri prístavenom na mestskom trhovisku. Preplnený kontajner nikoho neodradí, práve naopak mnohým uľahčí prácu a s pokojným svedomím zložia svoj „príspevok“ vedľa neho. Tento stav pretrváva, pravidelne sa opakuje. Bez svedkov, bez prísneho oka zodpovedných orgánov, zatiaľ bez trestne na náklady mesta a jeho občanov. Táto „výzdoba“ špatí vzhľad mesta počas víkendov a to si azda nezaslúžime!

POŽVÁNKA

Základná umelecká škola v Stupave pozýva do Kultúrneho domu:

3. 6. o 19⁰⁰

na absolventský koncert

11. 6. o 19⁰⁰

na tanečný večer

16. 6. o 17⁰⁰

na vernisáž absolventskej a záverečnej výstavy výtvarného odboru ZUŠ.

Stretnutie s primátorom

Už po tretí raz sa stretnú najúspešnejší žiaci stupavských škôl s primátorom na slávnostnom prijatí pri príležitosti konca školského roku. Tohtoročné stretnutie sa uskutoční v pondelok 29. júna o 10.00 hodine v sobášnej sieni mestského úradu.

Cirkevné slávnosti

■ V sobotu 6. júna o 15.30 hodine sa koná vo farskom kostole slávnostná svätá omša s udeľovaním sviatosti birmovania. Na prijatie sviatosti sa pripravuje 150 birmovancov. Svätú omšu celebruje a sviatosť udeľí J.E.PhLic. Vladimír Filo, pomocný biskup bratislavsko - trnavskej arcidiecézy.

■ V nedeľu 14. júna sa koná svätá omša s procesiou Božieho tela.

■ V sobotu 27. júna o 11.00 prijme v Košiciach sviatosť kňazstva náš rodák a občan mesta diakon Marek Martin Jurčo. Za dar kňazstva bude ďakovať vo svojom rodisku slávením prímicej svätej omše v nedeľu 5. júla o 10.00 hod vo farskom kostole v Stupave. (farský úrad)

Kalendár na rok 1999

Nezadržateľne sa blíži významné výročie v dlhoročnej histórii nášho mesta - 730. výročie prvej písomnej správy o Stupave. K tejto mimoriadne významnej príležitosti Mestské kultúrne stredisko už teraz pripravuje vydanie nástenného 13- stranového kalendára / rozmer 30x45 cm / s pohľadmi na Stupavu zo začiatku tohto storočia. Defilé krásnych záberov starej Stupavy, ktorá sa už bohužiaľ v pôvodnej romantickej kráse nikdy nenavrátí a zostane navždy pokrytá prachom spomienok, bude vás sprevádzať celým budúcim rokom. Grafickú prípravu kalendára sme zadali grafickému štúdiu Barracuda / špecializuje sa na kalendáre všetkých druhov / a vysokokvalitnú duplexovú tlač garantuje tlačiareň Kníhtlač Zohor. Kalendár svojou úrovňou bude nielen estetickým doplnkom interiéru, ale tiež vhodným a reprezentatívnym darom. Posledná strana je pripravená aj na dotlač loga firmy alebo organizácie. Vzhľadom na finančné problémy nebude náklad kalendára vysoký, preto vám ponúkame možnosť objednať si kalendár vopred. Cena kalendára je 140,- Sk. Objednať si ho môžete v kancelárii Kultúrneho domu alebo na t.č. 0715934 312. Slávnostný „krst“ kalendára a uvedenie do predaja sa uskutoční v nedeľu 16. augusta na Stupavské hody.

Predplatiteľská súťaž !!!

Pre všetkých, ktorí si objedajú a zaplatia kalendár vopred je pripravená súťaž o nasledovné ceny.

1. cena: drtička drevnateho odpadu v hodnote 7.000,- Sk
2. cena: poukážka na nákup stavebného materiálu v hodnote 3.000,- Sk

3. cena : súprava pohárov
4.-10. cena: kalendár zadarmo.

Do zlosovania budú zaradené všetky zaplatené objednávkové lístky podané do 17.júla 1998. Vyžrebovanie výhercov predplatiteľskej súťaže sa uskutoční v nedeľu 16.8. počas slávnostného „krstu“ v Kultúrnom dome. Objednávacie lístky sú vložené v tomto čísle Stupavana, taktiež ich dostanete v mestskej knižnici a v kancelárii Kultúrneho domu. -mks-

Kalendárium

EUGEN HOLLY (1896 - 1964)

Spisovateľ Eugen Holly sa narodil 9. 5. 1896 v Stupave. Písal i pod pseudonymom Egon Erich Stampf, ktorý odráža jeho stupavskú príslušnosť (Stampfen, po nemecky Stupava). Pochádzal z maďarsko-slovenskej rodiny. Jeho otec bol stupavský kominár Karol Holly. Na cintoríne v Stupave sa dodnes zachoval jeho náhrobný kameň. Bohužiaľ, je už poškodený. Jeho vrchná časť je voľne opretá o spodnú, dnes ešte stojacu a čaká na svoj osud. Z jeho odpisu a prekladu sa dozvedáme, že sa narodil v roku 1871 a zomrel 50-ročný v roku 1921. Matka bola Antónia, rodená Jirásková (1875-?). Po smrti svojho manžela viedla stupavské kominárstvo pod názvom „vdova Hollá“.

Eugen Holly študoval na gymnáziu v Bratislave, v rokoch 1914-19 na Vysokej škole technickej v Berlíne-Charlottenburgu. Po návrate na Slovensko pôsobil v rôznych redakciách. Bol známym bratislavským novinárom. Od roku 1919 bol redaktorom Volkstimme, 1919-20 maďarského týždníka Korzó. Okolo roku 1925 bol redaktorom novin Grenzbote, v ktorých pracoval najdlhšie. Postupne sa prepracoval na zodpovedného redaktora (1932-38) a napokon na hlavného redaktora (1935-38). Bol členom Maďarskej zjednotenej strany a publicisticky sa angažoval i v prospech maďarského irendentizmu. Písal bilingválne, v tridsiatych rokoch najmä po nemecky. V druhej polovici 20-tych rokov bol i korešpondentom zahraničných, najmä rakúskych novín Neues Wiener Tagblatt a Neue Freie Presse. V roku 1935 sa stal redaktorom Kleine Grenzbote a v roku 1939 Pester Lloyd v Budapešti. Keď nacisti prevzali noviny Grenzbote, bol zatknutý gestapom. Po oslobodení odišiel do Maďarska, kde až do svojho penzionovania pracoval v redakciách Freies Leben a Neue Zeitung. Eugen Holly nebol známy len ako novinár. Je autorom 2 románov, 2 zbierok básní, napísal i cestopis, historickú drámu, veselohry, ba i 2 filmové scenáre. Vo svojom románe „Die Insel der Lüge“ (Ostrov klamstva), ktorý vyšiel v Bratislave v roku 1923, podáva s použitím autobiografických prvkov stanovisko časti nemeckého a maďarského obyvateľstva k Československému štátu. Stupavský rodák, spisovateľ nemeckej národnosti na Slovensku a redaktor Eugen Holly, zomrel v Budapešti vo veku 68 rokov, 8. 5. 1964.

MICHAL BUBNIČ (1877 - 1945)

Kňaz a rožňavský biskup Michal Bubnič (Bubnics) sa narodil v Borinke (Pajštúne) 22. 5. 1877. Jeho otec bol tesár Jozef Bubnič, matka Mária, rodená Maderová. Študoval na gymnáziu v Bratislave, teológiu v Ostrihome (Esztergome). Za kňaza ho vysvätili 22. júna 1900, potom kaplánoval vo Svätom Jure a roku 1908 v Piešťanoch. V rokoch 1908-23 bol farárom v Maduniciach. V roku 1923 sa stal farárom v Topoľčanoch. O dva roky sa stal titulárnym biskupom a administrátorom, bol predseda Krajinskej Katolíckej Akcie. Michal Bubnič na svojich „pajštúnčanov“ nezabúdal. Kostol síce mal, no bohoslužby v ňom boli zriedkavosťou. Borinčania preto museli chodiť do Stupavy alebo Marianky, čo bolo v zlom počasí nepríjemné a namáhavé. Preto zakúpil v Borinke dom pre Sestry Božského spasiteľa z Bratislavy, ktoré mu prislúbili, že tam budú mať svojho kňaza a ten bude slúžiť všetkým miestnym veriacim. Ostalo však len pri sľuboch, a tak biskup Bubnič požiadal Tešiteľov Božského srdca z Marianky, aby prevzali dom ako fundáciu. Rehoľníci si dali na svoj náklad dom prerobiť a zriadili v ňom aj kaplnku. Neskôr dom slúžil ako novicát. V roku 1930 oslavoval svoje kňazské jubileum - tridsať rokov kňazstva a päť rokov biskupstva. V tom istom roku mali prebehnúť veľké oslavy milostnej sošky Panny Márie (1030-1930) v Marianke. Celé púťické miesto sa pripravovalo na túto slávu spojenú s obrovskou púťou. Veľké starosti robili organizátorom zvony v kostole. Tie dva malé, ktoré boli na kostolnej veži bolo potrebné vymeniť. Nevyhovovali ani počtom, ani rozmermi tak starému pútnemu miestu. Zbierka po celom Slovensku na ne sa konala už v roku 1928, ba peniaze poslali i americký Slováci, rodáci z okolia. Biskup Michal Bubnič sa rozhodol svoje jubileum osláviť v Marianke a venoval jej nádherný dar. Zauzmiemil si venovať na veľký zvon toľko tisíc korún, koľko rokov kňazstva sa dožil. Zvony boli zakúpené v roku 1930. Dva boli nové, tretí preliaty a štvrtý bol ponechaný pôvodný, ako cenná historická pamiatka. Pre zaujímavosť dovedna stáli 74 962 korún a ako prvé na Slovensku mali elektrický pohon, ktorý stál 19 381 korún. Nebola to teda lacná záležitosť. Zvony boli posvätené biskupom Bubničom a za veľkej slávy vytiahnuté a upevnené na vežu. Najväčší zvon nesie na jednej strane obraz Matky Božej táleňskej, na druhej strane erb najdôstojnejšieho pána biskupa

msgr. Michala Bubniča. Na zvone je nápis: (slovenská verzia):

**ZHOŤOVÍ MA DAL
BISKUP ROŽŇAVSKÝ
MICHAL BUBNIČ,
KTORÉHO ZBOŽNÁ MATKA,
KEĎ SA NARODIL 1877
TEBE, MATKA NEBESKÁ
RADA OBETOVALA.
TERAZ PRIPOMÍNAM AJ VĎAKU:
KŇAZA ZA TRIDSAŤ ROKOV 1900-
1930
VELPASTIERA ZA PRVÉ OBDOBIE
1925-1930
I NÁRODA SLOVENSKEHO,
KTORÉMU VĎY BUDEM
OSPEVOVAŤ CEZ VEKY JUBILEUM
DEVÄTSTOROČNÉ CHVÁLY A SLOBODY.**

Michal Bubnič bol síce rodák z Borinky, no s hrdosťou sa k nemu priznávali Stupavčania i Mariančania. Ved'nie raz sa stretli na púti v Marianke, kam rád chodieval. Tohto kňaza, biskupa a veľkého priateľa mládeže nám už 68 rokov pripomína zvuk veľkého kostolného zvona v Marianke. Dom s kaplnkou v Borinke, pamiatka na biskupa Bubniča, však chátra a zarastá burinou.

Michal Bubnič zomrel násilnou smrťou 22. 2. 1945 v Rožňave, pochovaný je v bočnej kaplnke kostola v Borinke.

VILMA POTTMANNOVÁ (1883 - 1965)

Vilma Pottmannová sa narodila 29. 5. 1883 v Malackách. Jej otcom bol pisár Móric Pottmann, matka Vilma, rodená Hübnerová. Po skončení učiteľského ústavu pôsobila ako učiteľka na základnej škole v Stupave. Vyše polstoročia venovala všetko úsilie výchove a vzdelávaniu detí, v čom dosahovala veľmi dobré výsledky. V roku 1955, k 50-temu výročiu svojej učiteľskej činnosti bola vyznamenaná Radom republiky. Zomrela 82-ročná 22. 4. 1965 v Bratislave, pochovaná je na starom kat. cintoríne v Stupave.

Prípravil: Milan Greguš

VILIAM PÁLFFY-DAUN (1867 - 1916)

Viliam II. Mária Leopold gróf Pálffy-Daun sa narodil v Stupave 14. 5. 1867 ako najstarší syn Viliama I. grófa Pálffy-Daun (1836-?) a Anity, grófky Villani. Prímenie Daun zdedila stupavská vetva Pálffyovcov po smrti manželky Leopolda III. grófa Pálffy (1739-1799), Terézii grófky Daun. Mal ešte dve sestry Annu Máriu grófku Pálffy (1864-?) a Blanku grófku Pálffy (1870-?). Študoval na gymnáziu v Bratislave a v Tereziáne vo Viedni. Neskôr študoval právo na univerzitách v zahraničí a na právnickej akadémii v Bratislave. Po skončení štúdií hospodáril na rodových majetkoch. Angažoval sa v správe Bratislavskej a Mošonskej župy, krátko i v parla-

mente. Dňa 30. 9. 1889 sa oženil s Eleonórou grófkou Nugent (1867-?), s ktorou mal dve dcéry, Eleonóru (1890-?) a Máriu Annu (1897-?) a syna Jozefa VII. Viliama (1892-?). V roku 1892 bol poslancom za dunajskostredský volebný okres v uhorskom sneme za vládu Liberálnu stranu. V rokoch 1893-1900 zastával funkciu župana Mošonskej župy. Zomrel 1. 12. 1916 vo Viedni. Viliam II. Mária Leopold gróf Pálffy-Daun bol posledným stupavským „pálffyovcom“.

Jeho starý otec Ferdinand III. Leopold gróf Pálffy vymenil panstvo v Stupava za panstvo Surány-Páty (dnes Maďarsko) s Alojzom grófom Károlyim. Prevod sa uskutočnil v roku 1868, rok po jeho narodení.

Sprístupnenie ateliéru sochára Jozefa Kostku

V predvečer nedožitých 86. narodenín významného slovenského sochára prof. Jozefa Kostku, stupavského rodáka /1912-1996/, bola usporiadaná milá slávnosť sprístupnenia jeho sochárskeho ateliéru umeniamilovnej verejnosti v Bratislave.

Poriadateľmi otváracieho podujatia boli manželka umelca dr. Anna Kostková spolu s nadáciou Jozefa Kostku.

Slávnostné sprístupnenie sochárskeho ateliéru verejnosti predstavuje prvú etapu pre neskoršie zriadenie trvalej Galérie Jozefa Kostku v Bratislave s následnou stavebnou adaptáciou, vrátane prístavby tak, aby okrem trvalej stály, ale postupne sa obmieňajúcej expozície Kostkovho moderného sochárskeho diela bol k dispozícii aj menší výstavný priestor na postupnú prezentáciu diel iných tvorcov moderného sochárskeho umenia. -ps-

Spoločenská kronika

Narodili sa:

Lenka Baloghová
Martin Sirota
Tomáš Geršič
Martin Sulčan
Denisa Krčková
Terézia Ferková

Opustili nás:

Emília Maderová
Amália Kráľová
Pavol Huk
Emília Martinkovičová
Zuzana Antalová
Viliam Mader

Zo zápisníka mestskej polície

- Dňa 22.4. prevzala hliadka telefonický oznam, že na prvom poschodí v bytovke na ul. J.Kráľa nehybne leží muž pod vplyvom alkoholu. Hliadka zistila, že ide o mládenca V., ktorý sa správal veľmi agresívne. Hliadka ho upokojila a previezla domov.
- Dňa 23.4. v nočných hodinách bol hliadkou pri kontrole mesta zistený rozsiahly požiar skládky v Stupave. O požiari okamžite boli informovaní pracovníci MsPTS, ktorí požiar lokalizovali.
- Dňa 26.4. o 23.15 oznámila pani H. zo Stupavy, že sa pokúsil o samovraždu jej druh. Po príchode hliadka zistila, že dotýčny je porezaný na brade, krku a zápästí ľavej ruky. Poraneného hliadka okamžite ošetrila a bola privolaná rýchla lekárska pomoc.
- Dňa 1.5. o 8.00 hodine bolo hliadke oznámené, že na ul. Hviezdoslavovej leží mŕtva žena. Hliadka v spolupráci s hliadkou OO PZ skontrolovala miesto nálezu a privolala lekára a pohrebnú službu.
- Dňa 3.5. o 16.10 prevzala MsP telefonický oznam o úniku plynu z jedného z bytov na ul. S. Chalupku. Po overení pravdivosti oznámenia bola privolaná plynoslužba a hliadka OO PZ. Okamžite bol uzatvorený hlavný uzáver plynu. Medzitým sa podarilo nájsť majiteľa bytu a závalu odstrániť.
- Dňa 15.5. o 22.30 oznámil p.P. z ul. Hlavnej, že na ôsmom poschodí v bytovke na Hlavnej ul. č.66 uniká plyn. Na miesto bola privolaná hliadka OO PZ a plynoslužba. Meraním sa však únik plynu v budove nepotvrdil.
- Dňa 25.5. o 13.20 h prevzala hliadka oznam, že staršia pani na Železničnej ul. neotvára a už niekoľko dní nevyšla z domu. Hliadka zistila, že dotýčnā nevyberala ani poštovú schránku. O celej veci bol vyoznamovaný jej syn a hliadka OO PZ Stupava. Po otvorení domu našla polícia p. M. ležiacu na zemi. Bola privolaná lekárska pomoc a sanitka.
- Dňa 25.5. o 23.00 h pri pravidelnej kontrole mesta hliadka objavila na ul. Jilemnického otvorenú garáž. Pri bližšej obhliadke garáže neboli zistené stopy násilného vniknutia a nebolo poškodené ani zaparkované auto. Hliadka upozornila majiteľa, aby si garáž a svoj majetok zabezpečil.

ZO ŠPORTU

Hodnotenie jarnej súťaže

V stredu 6.5. hrali futbalisti - muži zápas s TJ Trnávka, ktorý sa skončil výsledkom 1:1 /Karol Jánoš/. Na horúcej pôde vo Vrakúni sme prehrali 2:1 /Tibor Drahoš/. So Svätým Jurom B - na pôde súpera sme uhrali remízu dvomi gólmi Tibora Drahoša. Na zápase jarnej súťaže Stupava - Jarovce, v ktorom išlo Jarovciam o postup, prišlo zo strany stupavského hráča k inzultácii rozhodcu. A tak pred peknou návštevou zo strany fanúšikov oboch mužstiev, bol zápas rozhodcom ukončený. V strede týždňa - 20. mája naši hráči nastupovali na zápas SC BCT-Stupava, ktorý skončil remízou 3:3 / T. Drahoš 2, Štefan Sajan 1/. Po veľmi dobrom výkone v nedeľu 24. mája sme narazili na súpera z posledného miesta tabuľky Čuňovo-B a vysoko sme zvíťazili výsledkom 6:1 /Šťastný Michal 4, T.Drahoš 1, Robert Záhradník 1/. V nedeľu 31. mája, po veľmi slabom zápase s Dunajskou Lužnou sme prehrali 2:1 /Š.Sajan/.
Priznivcov futbalu pozývame : 7.6. o 17.00 na derby zápas: Stupava-Záhorská Bystrica., 14.6. o 17.00 na zápas Veľký Biel - Stupava. Zhodnotenie jarnej súťaže prinesieme v nasledujúcom čísle Stupavana.

-vlado-

Konc jak živé

V loni, biuo to neskúr v máji, došli mi pomáhat vřuci. Že abich im daua volaco robiť, lebo maci ím povidaau, že za nic nestojá, nic nepomožú, že nech sa idú preukázat k starencu. Došuo mi ích lúto, reku muadím ludom treba rozumjet, mosí čovjek najít pochopení aj doba je inačí, reku volaco mi asnaj pomožú. Co bich ím daua friško robiť, abi našli volajaké uplatnení. Aj sem si hnet nevjedzeua spomenút až mňa napaduo, reku taká pokojná robota pro ních bude, ket ích pošlem viplet rátki do humna. Mneua sem už nasadzenej zelovej puanti, reku chuapci dzite do humna a hnet skraja je nasadená puanta, a v ní je kde-tu taká dzivoká horčica. Dajte ale pozor lebo, konc sa to na tú puantu podobá, ale tá puanta sa pjekne rádkuje, idem vám to ukázat. Ale gde, že co sú debíli, abi to nerozeznali, že eném nech ím napečem buchet, oni to zatát porobjá. Aj sem sa uspokojia, reku si pjekne dovarím, já zviknem varít poléčku na nedzelu už v sobotu, šak maso je drahé a hnet ho aj v sobotu schosníme. Uvarím volajaké omáčki a krumpľú lebo knedlu, jak mám chuť. Zarobím si cesto na tí buchti, ket to tak lúbjá a tá jejich maci, dicki biua na pečení drevená, ufám ím to ani neví spravit. Na šporhelce sem mjeua teda postavenú v jednom hrnci poléčku, varia sem pjekného kohúta, také oči na mňa žmúrili, tak voňaua, tak biu žutučki, ani na nem nebiuo poznat, že ho prejeuo na ulici auto. V druhém hrnci sem varia krumpole v šupce, inokedi mi stačí aj v kastrolku, ale ket došli, abi biuo dosci. Cesto sem si spraviau, aj pjekne vikisuo, aj sem tích buchet dva plechi narobiau, abi si mohli zebrať aj sebú. Naráz eném čujem z humna, že už je to hotové, abich sa došua kuknúť. Vibraua sem sa teda do humna a pri šopje sem stretua mojého, reku Francku na šporhelce mám postavené krumple, scedz ích na hnúj, abi sa nerozvarili. A išua sem do teho humna za tíma zahradnik-

ma. Hledzím na to, reku pjekne sa to rádkuje, ale volajaké je to husté, šak sem to na ridčí sadzia, ohnem sa, hledzím. Ludé, já sem misleua, že je se mnú konec. Oni mi narádkovali tú dzivokú horčicu a šeckeru kolem tú puantu zelovú vitřhali No to sem si podvihua, to biua ale pomoc, reku vašého otca inteligentního, co sem vám povidaau, že vám to ukážem, ale vi né, vi od šeckého máte klúčki, vi ste tuším moseli chodzit do pomocní školi. Takí starí somári, nepoznáte ani zelovú puantu. Ten starší mi aj odvřeku, že sem povidaau, abi sa to pjekne rádkovauo a biu bi zvjedaví, kdo bi to spraviu lepší. Dzite mi z očú, dzite si dom dům podpálit. Ani mi sem už vjec nechodzte. Hnet biuo po starenkiném uznání a lásce. Naráz sa ozvau můj, stáu s tím hrncem pri hnojí a cedziu, že co po ních húkáš, samá si si na vine, mneuas na to dohlédnúť. Mikua sem plecem a leceua sem do kuchine, abi mi tí buchti nezhorali. Ten můj doneseu hrnec, postaviu ho na stúl a já úbohā sem išua kuknúť tú poléčku. Skoro sem umreua druhíkrát, ludé na šporhelce v tem hrnci o dušu vřeli krumpole. Panebože cos to zlévau. On, že krumple. Co krumple, šak tí tu vřú, tis mi scedziu teho kohúta. Také pjekné, mastné oči - včil ích mám na hnojí. Mneua sis to scedzit samā, zavřchau. Vřuci sa vitřcili jak para nad hrncem, v zahrádze mi necháli pjekne pretrhanú dzivokú horčicu aj sa pjekne rádkuje, na stole mi stidli krumpole, z hrnca trčali kohúci nohi, eném tí buchti mi ostali, ešte k temu dva plechi. Dopadua sem pjekne! Suze mi tékli na tí buchti, no mám to já hnet pomožené. Co si čovjek sám nespraví, to za nic ani nestojí. V nedzelu sme mneli sáčkovú poléčku, suché maso z kohúta s jalovíma krumpolama a já, jak dezert sem mneua buchti a litř melti k temu, lebo sem sa s nima išua od jedu zadávít. Ani sem si nemisleua, že v sobotu navarím aj na nedzelu. A povím vám, že tak to biuo dobré, že sme varili až ve štvřtek!

Vaša Mariš Pilná